

תורת הקורא

הוראות מפורטות לבעלי קריאה

הלכות ומנהגים, דיוקים ודקדוקים, הערות ובירורים, חילופי גושים, הקשרים בקריאת פרשת השבוע

הערות, הארות, ביקורת, שאלות, רעיונות, וכן תרומות להשתתפות בהוצאת הגליונות, יתקבלו בברכה במכון כמו"כ אפשר לשלוח בקשה לקבלת הגליונות במייל tameytora@gmail.com

גליון מס' 191

הפטרת כי תשא

ה"א תשפ"ד

גליון זה יו"ל ע"י מכון 'טעמי תורה'

תודה לכל העוזרים והמסייעים שגליון זה יראה אור © כל הזכויות שמורות, ניתן לצלם ולהדפיס כמות שהוא ללא שינוי

הלכה ומנהג

לפרשת כי תשא מפטירים:

למנהג האשכנזים: מ'ויהי ימים רבים' (מלכים א' י"ח א') עד 'וְיִי הוּא הָאֱלֹהִים' (שם ל"ט).^א

למנהג הספרדים: מ'וְיִשְׁלַח אֶחָאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' (שם כ') עד 'וְיִי הוּא הָאֱלֹהִים'.^ב

למנהג התימנים: מ'ויהי ימים רבים' עד 'וַיִּרְכַּב אֶחָאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאֱלָה' (שם מ"ה).^ג

הקשר לפרשה: ההפטרה מדברת על תוכחת אליהו על עזבם את ה' ועבדם את הבעל, וזה מעין תוכחת משה על מעשה העגל האמור בפרשה (לבוש סימן תרפ"ה סעיף ו').

❖ ❖ ❖

דיוקים ודקדוקים

י"ח א': הַרְאָה - ראוי להקפיד על הגייה נכונה של הה"א, שלא ישמע שקורא 'אַרְאָה' באל"ף.

וְאֶתְנָה - התי"ו בדגש, והשווא נע.

י"ח ה': מַעֲיָנִי - העי"ן בשווא נח, והי"ד בשווא נע. ואין להבליע את העי"ן ולקרוא 'מַיְנִי' או לקרוא 'מַעֲיָנִי' בפתח.

י"ח ו': וַיִּחְלְקֵנוּ - הלמ"ד בדגש, והשווא נע.

י"ח ז': הַאֲתָהּ - יש להיזהר שלא להבליע את הה"א מחמת כפל תנועות דומות וישמע שקרא 'אַתָּה'. וכן הוא להלן.

י"ח ח': לֹאֲדַנְיָ - האל"ף לא נשמעת, ונקרא 'לִדְנִיָּה'. וכן הוא להלן.

י"ח י': לְבִקְשָׁךְ - הקו"ף בסגול והשי"ן בשווא נח. ואין לקרוא 'לְבִקְשֶׁךְ' בשווא נח וסגול.

י"ח י"א: וְעַתָּה - ראוי להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא 'וְאַתָּה' באל"ף. וכן הוא להלן.

י"ח י"ג: מָאָה אִישׁ - הטעם מלעיל במ"ס. ויש להפריד בין התיבות שלא ישמע שקורא 'מֶהָאִישׁ'.

י"ח י"ד: וְהִרְגֵנִי - ראוי להקפיד על הגייה נכונה של הה"א, שלא ישמע שקורא 'וְאַרְגֵנִי' באל"ף.

וְהִרְגֵנִי - יש להקפיד לנגן את הטעם סוף פסוק כראוי, ולא להוסיף טעם נוסף לפניו ולהטעים 'וְהִרְגֵנִי'.

י"ח י"ח: כִּי אִם־אֲתָהּ - יש לשים לב לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים 'כִּי־אִם אֲתָהּ'.

כאות עי"ן או אות עי"ן כאות אל"ף, וכן אין למנות כשליח ציבור מי שקורא כן. וכן נפסק בשולחן ערוך (או"ח סימן נ"ג סעיף י"ב).

ובמשנה ברורה שם (סק"ז) הביא את דברי האחרונים, שכתבו שבמקום שכולם מדברים כך מותר.

אך אע"פ שבמקום שכולם קוראים כך מותר להעלותו כש"ץ כיון שכך רגילים באותו מקום, מ"מ לכתחילה ודאי ראוי ונכון להדר לקרוא כהוגן בהגייה הנכונה.

ובערוך השולחן (סימן נ"ג סעיף י"ד, סימן ס"א סעיף ח', סימן ס"ב סעיף ב') כתב שבמדינותינו אין בקיאים בחילוק שבין אל"ף לעי"ן, אך בכל זאת כתב (סימן ס"א סעיף ח') שבקריאת שמע יש לדקדק להפרישם זה מזה, וכתב עוד (סימן ס"ב סעיף ב') שהמדקדק במצוות יראה לדקדק בזה הרבה בכל התורה, ושכרו גדול כשמדקדק בזה, ובפרט במקום שאם קורא שלא כראוי משתנה המשמעות. ומן הענין להזכיר את דברי היעב"ץ שכתב (הקדמת סידור, סוף בית אל): דיבור הפה ומבטא השפה, צריך להיות שלם בחיתוך הלשון, כל מום לא יהיה בו, באות, בניקוד, בטעם, כהלכות לשון הקודש בכל תנאי העד בעם, מה נמלצו אמרי נועם, ובייחוד שלא לקרות לעיניו אלפי"ן וכן ההי"ן.

י' כיון שהסוף פסוק בא כאן מיד אחר האתנחתא, ללא טעם נוסף ביניהם, נוצר קצת מחסור בנגינה, ויש נטיה להוסיף טעם נוסף לפני הסוף פסוק. אך ראוי להיזהר לא לעשות כן אלא להטעים כראוי בניגון סוף פסוק בלבד.

^א כן הוא ברוב כתבי היד האשכנזיים, וכן מוכח מרמזי הרוקח, וכן הוא בלבוש (סימן תרפ"ה סעיף ו').

ויש כתבי יד בהם צוין שמנהג צרפת (שהוא מנהג אשכנז מערב) להתחיל רק מ'וְיִשְׁלַח אֶחָאָב' (וזה מנהג הספרדים), ואכן כך מופיע גם במעט כתבי יד אשכנזיים, ומנהג זה נכתב גם בספרי מנהגי אשכנז מערב (מנהגים דק"ק וורמיישא חלק ב' עמ' ר"א, מנהגות וורמייזא עמ' רצ"ו, דברי קהילות עמ' 422), וכך כתבו גם בעץ חיים לונדון ובמחזור ויטרי (המשקפים את מנהג צרפת לונדון וגרמניה, ולא את המנהג שרווח בשאר קהילות אשכנז, כמו שמובח מההפטרות בהן יש חילוקי מנהגים בין אשכנז מערב לשאר הקהילות, כגון בהפטרות בראשית וזוירא).

^ב וכך גם מנהג אשכנז מערב (ראה בהערה לעיל).

^ג וכן הוא באבודרהם (סדר הפרשיות וההפטרות), ובספר השולחן (הלכות תפילה שער שיש"י), ובעץ חיים לונדון (הלכות קריאת התורה פרק ד'), ובמחזור ויטרי (כתב יד מוסקבה 841, מובא במהדורת גולדשמידט).

^ד וכן הוא ברמב"ם (סוף ספר אהבה).

^ה בשם אדנות ואלוקות, אם באה לפנייהם אחת מהאותיות מש"ה, האל"ף נשמעת, ואם באה לפנייהם אחת מהאותיות וכל"ב, אין האל"ף נשמעת, ואז יבוא במקום האל"ף מתג שמאריך מעט את תנועת הפתח או הצירי, ועל ידי זה מתארכת התנועה ונשמע כעין אל"ף (ויסמך, מש"ה מוציא וכל"ב מכניס). וכלל זה נוהג גם באדנות ואלוהות שאינם שם קודש.

^י בגמרא (מגילה כ"ד ע"ב) כתוב שאין לכהן לישא את כפיו אם קורא אות אל"ף

י"ח י"ט: וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אֲרָבַע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֱשֵׁרָה אֲרָבַע מֵאוֹת אֲכָלִי שִׁלְחָן אִיזְבֵּל - יש להקפיד להטעים היטב את הזקף המפסיק שבתיתב 'מאות', שהוא ניגון מפסיק יותר מהרביע שבתיתב 'וְחֲמִשִּׁים', שאם לא יטעים כראוי ישמע שרק נביאי האשרה הם אוכלי שולחן איזבל, בעוד שפירושו שגם נביאי הבעל וגם נביאי האשרה הם אוכלי שולחן איזבל.¹

י"ח כ"א: שְׁתֵּי - המנהג הפשוט לקרוא את השי"ן בשווא נע, ויש שקוראים בשווא נח.²

הַסְעָפִים - הפ"א בדגש.

י"ח כ"ב: אֲרָבַע־מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים אִישׁ - יש לשים לב לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים 'אֲרָבַע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים אִישׁ'.

י"ח כ"ג: וַיִּתְּנוּ־לָנוּ - התי"ו בדגש, והשווא נע.

וַיִּנְתְּחֻהוּ - היו"ד לא נשמעת, ונקרא 'וַיִּנְתְּחֻהוּ', ואין לקרוא 'וַיִּנְתְּחֻהוּ' בשווא. התי"ו בדגש, והשווא נע. ויש להזהר שלא להבליע את הה"א מחמת כפל תנועות דומות שביניהן רק אות גרונת, וישמע שקרא 'וַיִּנְתְּחֻהוּ'.

י"ח כ"ד: וְקָרְאתָם - האל"ף לא נשמעת, ונקרא 'וְקָרְתָם'.

י"ח כ"ו: וַעֲדֵה־הַצִּהְרִים - יש אומרים שהצד"י בקמץ קטן. ויש אומרים שהצד"י בקמץ גדול.³ וכן הוא להלן.

י"ח כ"ז: וַיִּקַּץ - היו"ו בשווא נע, ואין לקרוא 'וַיִּקֶץ' בפתח.

י"ח כ"ח: וַיִּתְּגַדְדוּ - הדלי"ת הראשונה בשווא נע. ואע"פ שיש ספרים המנקדים 'וַיִּתְּגַדְדוּ' בחטף פתח, אין להגותו כפתח, אלא כשווא נע פשוט.⁴

עֲלֵיהֶם - ראוי להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא 'אֲלֵיהֶם' באל"ף.⁵

י"ח ל"א: שְׁתֵּים - המנהג הפשוט לקרוא את השי"ן בשווא נע, ויש שקוראים בשווא נח.⁶

י"ח ל"ב: כְּבִית סְאֲתִים זָרַע - יש לשים לב לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים 'כְּבִית סְאֲתִים זָרַע'.

סְאֲתִים - הסמ"ך בקמץ והאל"ף לא נשמעת, ונקרא 'סְתִים'. ואין לקרוא 'סְאֲתִים' בשווא וקמץ.

י"ח ל"ד: וַיִּצְקוּ - יש להסתפק אם הצד"י בשווא נע או בשווא נח.⁷

י"ח ל"ח: וַתֵּאכֵל - היו"ו בפתח והטעם מלעיל בתי"ו.

י"ח ל"ט: וַיִּפְּלוּ - הפ"א בדגש, והשווא נע.

❖❖❖ ❖❖❖ ❖❖❖

❖ חילופי נוסחאות ❖

י"ח א': וַדְּבַרְיָ / (וַדְּבַר יְיָ)

במקף - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"י ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ז, א"ב א"ח א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רו"ה, גינצבורג"ר, קסוטו, קורן, ברויאר.

במונת - בכתבי היד: ס"א, א"ה א"ו א"ט. ~ ובדפוס: לטריס.

י"ח ב': אֶלְיָהוּ / (אֶלְיָהוּ)

ללא מונח - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"י ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ז, א"ב א"ה א"ז א"ח א"ט א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רו"ה, קורן, ברויאר. ~ וכן נכון ע"פ כללי הטעמים.⁸

וכן כתבו המדקדקים שאחר קמץ קטן יבוא תמיד שווא נח או דגש, וכאן שאין דגש או שווא נח אחר הקמץ, הוא בהכרח קמץ גדול. וכך היא מסורת הספרדים שכל קמץ שאין אחריו שווא נח או דגש, הוא נהגה כקמץ גדול.

¹ כמבואר בארוכה במאמר החטפים שחטף פתח זה הוא ניקוד מושאל הבא לסמן על שווא נע, ואינו חטף פתח ממש.

² נחלקו המדקדקים בביאור תיבת 'וַיִּצְקוּ' שבפסוקנו (רד"ק בשרשים שרש יצק), יש סוברים (ר' יונה אבן ג'אנח, רד"ק כאן) שהיא לשון ציווי (כמו 'וַאֲכָלִי' 'וַיִּשְׁמְעוּ'), ולפי זה הצד"י אמורה להיות בשווא נח (ואף שיש מתג לפניו, בלשון ציווי אינו מניע את השווא, כמו ב'משכב' בשמות י"ב כ"א, ועיין מה שכתבנו שם). ויש סוברים (ר' יהודה חייג') שהיא לשון עתיד, ולפי זה הצד"י אמורה להיות בשווא נע (משום שאמור היה להיות כתוב 'וַיִּצְקוּ' בשני יודין כמו 'וַיִּקְרָאוּ', אחת יו"ד השורש 'יצק' ואחת להורות על זמן עתיד, ואז החזיק מלא והתנועה גדולה והשווא שאחריה נע, וגם כשנכתבה בכתב חסר ללא יו"ד דינה נשאר כתנועה גדולה כמבואר בגליון הפטרת וישלח הערה ח'). (וכאן לא ניתן להוכיח מסימוני חטף פתח בכתבי יד, משום שלשיטת הקדמונים שווא אחר תנועה גדולה היה שווא נח, והנידון הוא רק לפי מנהגנו כשיטת רד"ק להניע שווא שאחר תנועה גדולה. ואולי במקרה של ספק כמו כאן אפשר לקרוא בשווא נח, משום שיש מחלוקת האם התנועה גדולה או קטנה, וגם לשיטה שהתנועה גדולה לשיטת הקדמונים (השווא נח).

³ ובגליון ציין שבספרים אחרים מוטעם 'וַדְּבַר' במונת.

⁴ תיבה המוטעמת בזקף קטן שאין טעם משרת לפניו, ויש בתיבה מקום הראוי למתג, אם המקום הראוי למתג הוא באות הראשונה בתיבה, לא יהפך המתג למונת (למעט יוצאים מן הכלל במקומות ספרים במקרא), ואם המקום הראוי למתג הוא אחרי האות הראשונה בתיבה, דרך המתג להפוך למונת (משפטי הטעמים דף י"ג ע"א, והביא שם כמה ראיות לכלל זה מהמסורה ומספרים מדויקים. וכן הוא בספר טעמי המקרא לר"מ ברויאר עמ' 101).

והטעם שבאות הראשונה לא יהפוך המתג למונת, משום שיש כמה סוגי מונחים (כמבואר בדברי המדקדקים הקדמונים), ומונת הבא לפני זקף קטן ומוטעם באות הראשונה בתיבה (כגון: נֶפֶשׁ חַיָּה) נקרא מונח מכרבל (ונגזרת מסולסלת מעט יותר ממונת רגיל), ואם המונח מוטעם אחרי האות הראשונה (כגון: וַיִּקֵּי מִקְדָּלִי), הוא מונח רגיל. ולכן

⁵ ובמפרשים יש שפירושו שרק נביאי האשרה היו אוכלי שולחן איזבל (רד"ק ומעודות דוד), אך לפי הטעמים שניהם היו אוכלי שולחן איזבל (וכפי הפירוש הראשון שכתב רד"ק).

ומכל מקום, אף שניתן לבאר ולדרוש באופנים רבים, לענין אופן הקריאה אין לנו לזוז מוטעמי המקרא, ויש לקרוא תמיד אך ורק כטעמי המקרא (ועיין עוד במאמר 'פסוק טעמים').

⁶ וראה במאמר על תיבת שתים, שם מבואר שיש דעה שהשי"ן נקראת בשווא נע ויש דעה שהשי"ן נקראת בשווא נח על ידי שמוסיפים לפניו בקריאה אל"ף גנובה שאינה כתובה, ובפשטות אין דעה שהשי"ן בשווא נח ללא אל"ף גנובה לפניו.

⁷ על פי הסברא הדקדוקית מסתבר יותר שהקמץ הוא קמץ קטן, שהלא חולם שמתבטל והופך לקמץ (ורד' חולם להפוך לקמץ כאשר מתארכת המלה והתנועה מתרחקת מהטעם, כגון כגון כְּתָל - כְּתָלִיקָם, שוֹרֶשׁ - שוֹרְשִׁיקָם), הקמץ הוא קמץ קטן. וכאן היה חולם במקור (בתיבת צהר), וא"כ כשהתבטל החולם והפך לקמץ, בפשטות הוא קמץ קטן.

ועוד, שדרך האות הקודמת לחטף, להנקד בניקוד החטף. וכיון שהאות הגרונת שאחר הקמץ מנוקדת בחטף קמץ קטן, מסתבר שהקמץ שלפניו הוא קמץ קטן.

ואמנם אין דרך קמץ קטן לבוא בהברה פתוחה, אך כאן ההברה סגורה במקורה, שהלא האות הגרונת היתה ראויה להנקד בשווא נח (צִהְרִים), ורק בגלל שדרך שווא נח באות גרונת להתרחב לחטף, הורחב השווא שבאות הגרונת לחטף קמץ ונפתחה ההברה. וכיון שבמקור ההברה היתה סגורה, דינה כהברה סגורה, ולכן יכול לבוא בה קמץ קטן.

⁸ שהרי כתבו המדקדקים (ראה רד"ק מכתב ב' י"ב ותהלים פ"ו ב') שקמץ עם מתג הוא קמץ גדול, ואף כשנראה שע"פ משפט הלשון הוא אמור להנקד בקמץ קטן (ובתיבת צִהְרִים בדרך כלל יש מתג תחת הצד"י, אלא שכאן יש ספרים שאין מתג מחמת שבאה ב"ה השימוש לפני הצד"י, ובה יש מתג, ואין דרך הסופרים לסמן שני מתגים זה אחר זה).

במונת – בכתב היד: סט"ו. ובדפוסים: לטריס, גינצבורג, קסוטו.

י"ח ב': **וְהָרַעַב חֶזֶק** / (וְהָרַעַב חֶזֶק)

במרכא טפחא – בכתבי היד: ט"א ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קורן, ברויאר.

בטפחא מרכא – בכתבי היד: ט"ב ט"ז, ס"ה ס"ו ס"ח ס"ז, א"ב א"ז א"י. ~ ובדפוס: קסוטו.

י"ח ט': **בְּיַד אֶחָאָב** / (בְּיַד אֶחָאָב)

במקף – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, קסוטו, קורן, ברויאר.

במונת – בכתבי היד: ס"ו ס"ב ס"ז, א"ה א"ט. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס, גינצבורג.

י"ח י"ב: **עַל אֶשֶׁר** / (עַל-אֶשֶׁר)

ביתב מונח – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

במקף מונח – בכתבי היד: א"ב א"ז א"ח. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, לטריס.

י"ח י"ט: **אֶרְבַּע מֵאוֹת** / (אֶרְבַּע-מֵאוֹת)

בדרגא מונח – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

במקף מונח – בכתבי היד: ס"ח ס"א ס"ז, א"ז א"ח. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס.

י"ח כ": **וַיִּפְסְחוּ** / (וַיִּפְסְחוּ)

ללא מתיגה – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, קסוטו, קורן, ברויאר. ~ וכן נכון לפי כללי הטעמים".

במתיגה – בכתבי היד: א"ג. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס, גינצבורג.

י"ח כ"ז: **כִּי שָׁיַח** / (כִּי-שָׁיַח)

במונת – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו. ~ ובדפוסים: קסוטו, ברויאר.

במקף – בכתבי היד: ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, רוו"ה, לטריס, גינצבורג, קורן.

י"ח ל"ו: **לְאֵלֵי** / (לְאֵלֵי)

בפשטא – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו. ~ ובדפוסים: מק"ג, קסוטו, ברויאר.

במהפך – בכתבי היד: ס"ה ס"ו ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: רוו"ה, רא"פ, לטריס, גינצבורג, קורן.

י"ח ל"ח: **וְאֶת-הַעֲצִים** / (וְאֶת-הַעֲצִים)

במונת – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז, א"ח א"ז א"י. ~ ובדפוסים: רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן.

ללא מונח – בכתבי היד: ט"א, ס"ו ס"ט ס"א ס"ז, א"ג א"ד א"ז א"ח א"ט. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, לטריס, ברויאר.

יש רביע, ויתכן שהטעמת 'לְאֵלֵי' במהפך מקורה בתיקון בעקבות הטעמת 'יֵלֵי' בגרשיים.

כ לפי כללי הטעמים ראוי להיות מוטעם כאן 'וְאֶת-הַעֲצִים' במונת (כמבואר לעיל הערה ט"ז), ואמנם לכלל זה יש חריגים מעטים במקרא, ולשיטת הספרים המסעיים 'וְאֶת-הַעֲצִים' ללא מונח גם פסוקנו הוא בין החריגים (ואכן ברויאר מנאו בין החריגים בספרו טעמי המקרא עמ' 102).

והטעם שברויאר הדפיס 'וְאֶת-הַעֲצִים' ללא מונח, משום שהגיה את ספר מלכים לפי הכתר, כתב יד לניגוד, כתב יד קהיר, ודפוס מק"ג, ובמקום שיש מחלוקת הכריע על פי רוב (רשימת הנוסח ומקורותיו), וכאן בכתר ובדפוס מק"ג אין מונח, ובכתב יד לניגוד וקהיר יש מונח, וכיון שאין כאן רוב לאחד הצדדים, כנראה הכריע לפי הצד שהכתר כמותו.

אך באמת הכרעה זו אינה בהכרח צודקת, משום שגם בכתר יש מעט טעויות, ולכן במקרים כגון אלו ראוי לבדוק כיצד ההטעמה בספרים מדויקים נוספים, על מנת להכריע באופן ודאי.

ואכן, גם בכתב יד ששון ההטעמה היא 'וְאֶת-הַעֲצִים' במונת, וכן בכתב יד מדויק נוסף הקרוב מאד לשיטת הכתר (לניגוד 39), ולכן יתכן שנוסח זה נכון יותר, שלא כפי הכרעת ברויאר (ובשביל הכרעה ודאית צריך לבדוק בספרים מדויקים נוספים. ומשקל שאר כתבי היד בעניין זה נמוך מאד, כיון שבעניינים אלו מצויים בהם חילופים רבים שלא כפי הספרים המדויקים וכללי הטעמים).

רק כאשר המקום הראוי למתג אינו באות הראשונה ישתנה המתג למונת, משום שהטעם מונח מכרבל אינו יכול לבוא באותה תיבה בה מוטעם הזקף (רוו"ה בשום שכל בראשית י"ח ט"ז, טעמי המקרא ברויאר עמ' 101 הערה 30).

טו וכתב ברויאר (בהערות לרשימת הנוסח ומקורותיו) שככל הנראה הטעמת 'וְהָרַעַב חֶזֶק' הושפעה כנראה מהטעמת הפסוק הדומה 'וְהָרַעַב כְּבֵד בְּאֶרֶץ' (בראשית מ"ג א'). אך באמת שם תיבת 'בְּאֶרֶץ' היא קצרה (שמוטעמת אחר תנועה אחת), ואילו כאן תיבת 'בְּשִׁמְרוֹן' היא ארוכה (שמוטעמת אחר תנועה שיש אחריה שווא), ולכן ההטעמה הראויה בפסוקנו היא 'וְהָרַעַב חֶזֶק בְּשִׁמְרוֹן', ובפסוק הנ"ל ההטעמה הראויה היא 'וְהָרַעַב כְּבֵד בְּאֶרֶץ'.

י" ובגליון ציין שבספרים אחרים מוטעם 'עַל-' במקף.

י"ח על פי כללי הטעמים אמור להיות מוטעם כאן 'וַיִּפְסְחוּ' ללא מתיגה (ויש שכינו אותה 'קדמא' או 'פשטא' כשם מושאל, משום צורתה), משום שבתיבה המוטעמת בגעיה כבדה שהיא געיית חובה, לא תבוא מתיגה (טעמי המקרא ברויאר עמ' 121 ואילך).

ט" יש להעיר שבחלק מכתבי היד מוטעם 'יֵלֵי' בגרשיים במקום 'יֵי' ברביע, ולשיטה זו מתבקש שיוטעם אחר כך 'לְאֵלֵי אֶבְרָהָם' במהפך פשטא ולא 'לְאֵלֵי אֶבְרָהָם' בפשטא פשטא, משום שפשטא אחר פשטא יכול לבוא רק אם לפניו